

Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь

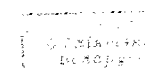
Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка»

СЁМЬІЯ ТАНКАЎСКІЯ ЧЫТАННІ

Да 95-годдзя
Беларускага дзяржаўнага педагагічнага
універсітэта імя Максіма Танка

ЗБОРНІК НАВУКОВЫХ АРТЫКУЛАЎ

Мінск 2010

Друкуецца па рашэнні рэдакцыйна-выдавецкага савета БДПУ

Рэдакцыя:

кандыдат філалагічных навук, дацэнт *Г.Я. Адамовіч*;
кандыдат філалагічных навук, дацэнт *Д.В. Дзятко*;
кандыдат філалагічных навук, дацэнт *А.У. Жардзэцкая*;
кандыдат філалагічных навук, дацэнт *П.А. Міхайлаў*;
кандыдат філалагічных навук, дацэнт *В.Б. Несцяровіч*;
кандыдат філалагічных навук, дацэнт *Ф.С. Шумчык* (адк. рэд.)

Рэцэнзенты:

кандыдат філалагічных навук, дацэнт кафедры замежнай літаратуры БДУ,
дацэнт *Е.А. Лявонава*;
кандыдат філалагічных навук, дацэнт кафедры гісторыі беларускай мовы
і дыялекталогіі Брэсцкага дзяржаўнага ўніверсітэта імя А.С. Пушкіна,
дацэнт *М.М. Аляхновіч*

С30 **Сёмыя** Танкаўскія чытанні. Да 95-годдзя Беларускага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта імя Максіма Танка: зб. навук. арт. / Бел. дзярж. пед. ун-т імя М. Танка, рэд.кал.: Г.Я. Адамовіч, Д.В. Дзятко, А.У. Жардзэцкая і інш.; адк. рэд. Ф.С. Шумчык. – Мінск: БДПУ, 2010. – 292 с.

ISBN 978-985-501-830-9.

У зборнік навуковых артыкулаў увайшлі матэрыялы Сёмых Танкаўскіх чытанняў, прысвечаных 95-годдзю Беларускага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта імя Максіма Танка, што праходзілі 30 верасня 2009 г.

Адрасуецца навуковым работнікам, выкладчыкам, аспірантам і студэнтам, хто цікавіцца праблемамі беларускага літаратуразнаўства, лінгвістыкі, культуры.

УДК 82.09
ББК 83.3

ISBN 978-985-501-830-9

© БДПУ, 2010

УСТУПНАЕ СЛОВА

Танкаўскія чытанні з'яўляюцца традыцыйнымі для нашага ўніверсітэта. Сёлета яны супалі з юбілеем нашай навучальнай установы, якая адзначае сваё 95-годдзе. Цяжка нават уявіць, колькі настаўнікаў за гэтыя гады атрымалі пецёрку ў адну з самых чалавечных і гуманых прафесій. Сярод тых, хто ў свой час скончыў настаўніцкі, потым педагагічны інстытут – ўніверсітэт, вельмі шмат вядомых людзей – вучоных, пісьменнікаў, грамадскіх дзеячаў, кіраўнікоў розных узроўняў, заслужаных настаўнікаў. Гэта – наш гонар і слава! Танкаўскія чытанні арганічна ўпісаліся таксама ў нечэст агульнарэспубліканскіх мерапрыемстваў, прысвечаных Году роднай зямлі. Як вядома, правядзенне Года павінна садзейнічаць выхаванню ў моладзі патрыятызму, любові і вернасці да свайго народа, яго гісторыі, культурнай спадчыны. Патрыятычная ідэя, імкненне больш глыбока і рознабакова асэнсаваць набыткі нацыянальнага мастацтва слова, уклад у яго развіццё аднаго з самых слыханых сыноў беларускай зямлі стымулююць не меншую цікавасць да чытанняў.

У творчасці Максіма Танка надзвычай важнае месца займае вобраз малой радзімы – Нарачанскага краю і яго людзей. У маладыя гады ён адкрыў і здзівіўся таленавітасці сваіх землякоў – цесляроў, бондараў, ганчароў, складальнікаў паданняў, казак, вясковых артыстаў. Свой талент паэта ён не адлучаў ад іх. Ён быў зачараваны прыгажосцю роднай прыроды, возера Нарач і яго ваколіц. Апаэтызаванае, апетае ў аднайменнай паэме, у многіх вершах, возера Нарач стала літаратурнай візітнай карткай Беларусі побач з Нёманам Якуба Коласа, Бяляком Аркадзя Куляшова, «зямлёй пад белымі крыламі» Уладзіміра Караткевіча. Але менавіта з «малой» любові, з прывязанасці, з удзячнасці блізім і родным людзям, зямлі, «рашчытай крыжыкамі трыпутніку ці канюшыны, бацькоўскіх ці дзіцячых ног», нараджаецца «вялікая» любоў, тое, што мы называем патрыятызмам. У Максіма Танка гэтыя дзве любові неадлучныя, цесна сплеченыя і знітананыя.

Як жыццёвае крэда Максіма Танка ўспрымаюцца радкі вядомага верша «Мой хлеб надзённы»:

Непакой за цябе, зямля мая,
За твой ураджай, спакойны сон.
За дрэва кожнае ў гаях,
За весніх песень перазвон,
Непакой за цябе, зямля мая, –
Мой хлеб надзённы.

Гэты непакой паэт пранёс праз увесь свой некароткі і няпросты, як і лёс яго народа, век. Ім поўняцца таксама апошнія па часе кнігі «Мой каўчэг», «Етата».

У розных сферах дзейнасці Максім Танк, Яўген Іванавіч Скурко, выявіў сябе адным з сынам Бацькаўшчыны, сапраўдным патрыётам Беларусі. Ён быў не толькі арыгінальным майстрам паэтычнага слова, якое сёння вядома далёка за межамі нашай краіны, перакладчыкам, аўтарытэтным грамадскім дзеячам, але і разважлівым дарадцам, чулым, сардэчным чалавекам, якога не абыходзілі праблемы і беды іншых людзей. Гэтыя якасці

Капыльскага р-на); *От, які ён зрабіўся худы, як палка* (в. Турок Любанскага р-на); *Во сусетка зяця займела: доўгі, худы, што польскі ровэр* (в. Морач Клецкага р-на). У якасці асновы параўнання выступаюць экзистэнцыйныя прыкметы прадметаў побыту, напрыклад, асаблівасці іх выкарыстання, прызначэнне: *Што ты круцішся як калаўрот?* Сядзь аддыхні (в. Варончы Вілейскага р-на); *Я на танцах як сякера на возе была, цяжка мяне уварнуць было* (в. Каты Смаргонскага р-на); *Усё жьцё сваё пражыла як у ступе пратаўласа і нячога не дабілася, вось цяпер гарюю* (в. Гольчыцы Слуцкага р-на); *У мне е сусідка, у ёе язык бы помыло* (в. Людвінава Драгчынскага р-на). Падставай для параўнання могуць выступаць экзистэнцыйныя прыкметы значымых частак хаты, напрыклад печы. Пра чалавека зморанага, вялага гавораць: *як з печы выняты. Ну, што ты ходзіш як з печы выняты? Лепш ляш ды выспіся* (в. Восава Капыльскага р-на).

Блізкімі да сферы побыту з'яўляюцца словы, што называюць адзенне, абутак. Выкарыстанне іх дыферэнцыйных прыкмет у якасці параўнання служыць для апісання характару чалавека, яго разумовых і маральных якасцей: *Ото ж яны дружбавалі як у адной кашулі хрышчання* (в. Нарэйкі Іўеўскага р-на); *Сам дурны як бот, а ходзіць па вёсцы і ўсім саветуя* (в. Машніца Дзяржынскага р-на); *Ён жа двух слоў не звяжа, дурны як бот з левай нагі* (в. Лясное Капыльскага р-на); *Сядзіш ты на лаўцы, іржэш як валянак сібірскі, заняўся б якой-нібудзь работай* (в. Байлюкі Глускага р-на); *От сказала як лапцем па вадзе лягнула* (в. Лясное Капыльскага р-на).

Прааналізаваныя эталоны ўстойлівых народных параўнанняў у беларускай мове выяўляюць іх нацыянальную спецыфіку. У беларускіх народных гаворках для характарыстыкі чалавека выкарыстоўваюцца параўнанні з назвамі жывёл, раслін, прадметаў побыту, адзення і інш. Разгледжаныя ў артыкуле эталоны параўнанняў дазволілі толькі вызначыць асноўныя накірункі выяўлення нацыянальнай спецыфікі параўнання.

Літаратура

1. Лебедева, Л.А. Словарь устойчивых сравнений русского языка / Л.А. Лебедева. – Краснодар, 1996.
2. Лебедева, Л.А. Устойчивые сравнения русского языка во фразеологии и фразеографии / Л.А. Лебедева. – Краснодар, 1999.
3. Маслова, В.А. Лингвокультурология: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / В.А. Маслова. – М., 2001.
4. Матэрыялы дыялекталагічнага архіва кафедры беларускага мовазнаўства БДПУ.
5. Мокиенко, В.М. Славянская фразеология / В.М. Мокиенко. – М., 1984.
6. Шмелева, Т.В. Существительные полиэталоны в английских устойчивых сравнениях / Т.В. Шмелева // Актуальные проблемы психолингвистики. – Тверь, 1996.
7. Янкоўскі, Ф.М. Беларускія народныя параўнанні: кароткі слоўнік / Ф.М. Янкоўскі. – Мінск, 1973.

СЕМАНТЫКА КАНСТРУКЦЫЙ З ЭЛІПСІСАМ ДЗЕЯСЛОВА

Пытанне пра семантычную арганізацыю эліптычных канструкцый надзвычай важнае і актуальнае ў сучасным мовазнаўстве. Гэта абумоўлена тым фактарам, што заканамернасці функцыянавання эліптычных канструкцый цесна звязаны з праблемай рэалізацыі імі семантыкі. Перадача пэўнага паведання з'яўляецца асноўнай умовай функцыянавання эліптычных канструкцый у мове. Эліптычныя сказы выступаюць як адзінкі, што складаюць апазіцыю лоўным, і пры гэтым рэалізуюць адпаведную семантыку. Асаблівасці структурнай арганізацыі сінтаксічнай адзінкі не дазваляюць фарміраваць значэнне тыповымі сродкамі (дзеяслоўным спосабам). Таму пытанне пра семантычную арганізацыю эліптычных канструкцый патрабуе дэталёвага вывучэння.

Пытанне пра семантычную арганізацыю эліптычных канструкцый вывучалася пераважна ў межах *семантычнай сінтаксічнай школы*, якая складалася к сярэдзіне ХХ ст. Пад уплывам ідэй А.А. Патабні, В. фон Гумбальдта асноўным аспектам даследавання становіцца семантыка сінтаксічнай адзінкі. Станаўленне семантычнага сінтаксісу пачынаецца з дзейнасці Н. Хомскага, з вынаходніцтва ім лінгвістычнай канцэпцыі глыбінных і паверхневых структур сказа. Пад уплывам названых распрацовак фарміруецца тэарэтычная база, мета-далагічны апарат і аб'ект даследавання семантычнай сінтаксічнай школы. Аснову тэарэтычнай базы семантычнай сінтаксічнай школы складаюць паняцці, як катэгарыяльная семантыка сінтаксічнай адзінкі, дэнагатыўная сітуацыя вызвання, дыскурс, логіка-граматычныя адносіны ў сказе, план выражэння і план зместу сказа, глыбінныя і паверхневыя структуры сказа, зыходныя сінтаксічныя мадэлі іх вытворныя. У адпаведнасці з тэарэтычнымі распрацоўкамі вызначаюцца і аб'ект даследавання семантычнай сінтаксічнай школы – семантычная арганізацыя сказа. Названы аб'ект даследавання ўключае розныя аспекты праблемы: адносіны сказа да аб'екта, асаблівасці ім сітуацыі, пытанне пра семантычныя кампаненты сказа, экспліцытную і імпліцытную семантыку сказа, правілы спалучэння і пераўтварэння сінтаксічных адзінак, семантычная тоеснасць / нятоеснасць вытворнай сінтаксічнай адзінкі сваёй зыходнай мадэлі.

У межах названай школы быў выпрацаваны багаты метадалагічны апарат – метады непасрэдна складаючых, дыстрыбутыўны метады, трансфармацыйны метады, метады апазіцыі і іншыя, якія дазволілі ўсебакова і многааспектна даследаваць семантыку сінтаксічнай адзінкі.

Пытанне пра эліптычныя канструкцыі ў межах *семантычнай сінтаксічнай школы* даследавалася на аснове канцэпцыі *глыбінных і паверхневых сінтаксічных структур*, якое было распрацавана Н. Хомскім. Да глыбіннай структуры адносяць змест сказа, да паверхневай – фармальнае выражэнне глыбіннай структуры сказа пры дапамозе граматычных і сінтаксічных сродкаў [Л.С. Бархударыў, S. Winkler]. Эліпсіс і сінтаксічны нуль кваліфікаваліся як «сцірае ці замена нулём на паверхневай структуры сказа тых ці іншых элементаў яго глыбіннай структуры» [1, с. 59]. Л.С. Бархударыў вылучыў два тыпы адрозненняў паміж сінтаксічнымі адзінкамі: варыятыўныя (яны закранаюць план выражэння сказа) і функцыянальныя (яны закранаюць план зместу сказа). Сінтаксічнае нуляванне і эліпсаванне адносяцца да варыятыўнага тыпу змен – структурных адрозненняў на паверхневай структуры сказа. Відавочна, што тэорыя глыбінных і паверхневых структур адкрыла новыя перспектывы для распрацоўкі праблемы сінтаксічнага эліпсіса. Было даказана, што сінтаксічны нуль і эліпсіс не

змінюють семантику сказа, сама канструкцыя застаецца тоеснай свайму семантычнаму інварыянту і мае толькі варыятыўныя структурныя адрозненні.

Далей у семантычнай сінтаксічнай школе яскрава акрэсліваюцца два напрамкі: логіка-семантычны і ўласна семантычны. Прыхільнікі логіка-семантычнага напрамку [Т.А. Коласава, Я.У. Лісочанка, І.М. Багуслаўскі, В. Hausperger, Z. Vychodilová, A. Unizewska і інш.] даследавалі пераважна спосабы выражэння лагічных адносін (кан'юнкцыі, дыз'юнкцыі, імплікацыі і інш.) у мове праз сказ ці выказванне. У даследаваннях вучоных часта ўжываюцца тэрміны імплікацыя, імпліцытны, экспліцытны, якія з'яўляюцца прыналежнасцю лагічнай семантыкі [Z. Vychodilová]. Даследчыкі спрабуюць аналізаваць з'яву сінтаксічнага нулявання і эліпсісавання праз лагічныя адносіны паміж часткамі паведамлення [Z. Vychodilová] або як з'яву асіметрыі моўнага знака [I. R. Velde] ці агульныя тэарэтычныя пытанні сінтаксічнай семантыкі [І.М. Багуслаўскі]. Гэта, безумоўна, дало станоўчыя вынікі: эліптычныя канструкцыі разглядаліся як праява імпліцытнага ў сінтаксісе. Але залішняе захапленне лагічнымі метадамі даследавання прывяло да замены лінгвістычных метадаў на лагічныя: аналіз структуры і семантыкі сказа падмяняўся аналізам лагічных адносін і сродкаў, якімі яны выражаюцца.

Таксама надзвычай актыўна даследавалася пытанне пра анафарыстычны эліпсіс [S. Chung, P. Elbourne, R. Fiengo, J. Juzva, A. Kehler, J. Natta і інш.]. Вучонымі адзначалася надзвычай важная роля адносін паміж моўнымі адзінкамі: сэнс сказа з анафарыстычным эліпсісам базіруецца на семантыцы паўназначнай канструкцыі. У падобных канструкцыях абавязковым з'яўляецца наяўнасць тэкставага паказчыка – анафарыстычнага займенніка або займеннікавага прыслоўя, на якія і ажыццяўляецца анафарыстычная адсылка. Гэта і выступае галоўным фактарам рэалізацыі семантыкі эліптычнай канструкцыі. Аднак неабходна адзначыць, што канструкцыі з пропускам або заменай кампанента з суб'ектным і аб'ектным значэннем тыпу *Хата стаяла маўкліва. Святла ў ёй не было* далёка не ўсе ўсходнеславянскія даследчыкі адносяць да эліптычных на той падставе, што падобныя сказы структурна поўныя. Сэнсава неадназначнасць, што назіраецца ў іх, – вынік замены семантычна паўназначнага кампанента на непаўназначны, што адносіцца да кампетэнцыі семантыкі і не мае дачынення да структурных змен (эліпсавання або нулявання) сінтаксічнай адзінцы.

Паралельна з логіка-семантычным узнікае напрамак *ўласна семантычнага сінтаксісу*. У працах былі пераадолены крайнасці першага і семантыка сказаў з сінтаксічным членам і эліпсісам даследавалася без суадносін яе з лагічнымі катэгорыямі. Прыхільнікі гэтага напрамку [С.Е. Нікіціна, І.А. Бажок, Н.Е. Міхееў, Н.-У. Lee, Н.Е. Іванілава, А.Н. Навумовіч] аналізавалі семантыку эліптычных канструкцый зыходзячы не з катэгорыі логікі, а з катэгорыі семантыкі. Такім чынам, сказы з эліпсісам аналізаваліся з аснове семантычных сувязяў кампанентаў [І.А. Бажок] ці універсальных моўных катэгорыі [А.У. Міхееў]. Даследаваліся семантычныя тыпы эліптычных канструкцый [Н.Е. Іванілава] ці сэнсавае сувязь паміж сінтаксічнымі адзінкамі [А.Н. Навумовіч]. На гэтай аснове была распрацавана семантычная класіфікацыя эліптычных сказаў.

Праблема эліптычных рэалізацый сінтаксічных канструкцый цесна звязана з праблемай *сінтаксічных трансфармацый*. Заснавальнікі тэорыі трансфармацый [Н. Хомскі] распраца-

валі асноўныя правілы пераўтварэння сінтаксічных адзінак пры захаванні імі семантычнай тоеснасці. У сучасным мовазнаўстве названую праблему шырока і ўсебакова даследуюць вучоныя В.А. Звевінцаў, Р.Б. Лиз, А.Я. Міхневіч, А.А. Сапаўёва і інш.

Праблема эліптычных канструкцый цесна звязана з *тэорыяй поля* ў лінгвістыцы. У сувязі з названай тэорыяй эліптычныя канструкцыі разглядаліся як перыферычныя адзінкі ў дачыненні да ядзерных. Асноўнымі крытэрыямі аб'яднання ядзерных і перыферычных сінтаксічных адзінак даследчыкі [А.Я. Міхневіч, Н.-У. Lee і інш.] лічаць наяўнасць агульных інварыянтных семантычных функцый, узаемазаямаемасць ядзерных і перыферычных элементаў. Эліптычная канструкцыя, такім чынам, знаходзіцца на перыферыі функцыянальна-сінтаксічнага поля. Апушчаны элемент узгаўляецца сродкамі спецыфікатара, які накладваецца на семантычны фон паведамлення. У казе *Хлопцы ўзмежкам, цераз брод – у вёску* (В. Быкаў) семантычным фонам выступае частка паведамлення / *хлопцы – у вёску* /, а спецыфікатарам / *ўзмежкам, цераз брод* /. Семантычны фон сказа / *хлопцы – у вёску* / мае надзвычай шырокае сэнсавае нападэнне і можа ўключаць дзеясловы са значэннем перамяшчэння ў прастору *ісці / ехаць* або фізічнага дзеяння, накіраванага на аб'ект */занесці, прывесці, адвезці* / . Спецыфікатар *ўзмежкам, цераз брод* звужае кола дзеясловаў, што могуць з ім спалучацца, канкрэтызуючы пры гэтым значэнне эліпсаванага дзеяслова.

Такі падыход, на нашу думку, з'яўляецца найбольш апраўданым і перспектыўным пры даследаванні эліптычных канструкцый. Аналіз сродкаў рэалізацыі семантыкі эліптычнага сказа (семантычнага спецыфікатара) маладаследаваная і актуальная галіна сінтаксісу.

Літаратура

1. Бархударов, Л.С. Структура простого предложения современного английского языка / Л.С. Бархударов. – М.: Высш. шк., 1966. – 200 с.
2. Богуслаўскі, І.М. Исследования по синтаксической семантике: сферы действия логических слов / И.М. Богуслаўский; отв. ред. А.П. Ершов. – М.: Наука, 1985. – 75 с.
3. Божок, И.А. Семантическая организация эллиптических предложений / И.А. Божок // Семантика слова и семантика высказывания: межвуз. сб. науч. тр. / Моск. обл. пед. ин-т; редкол.: П.А. Лекант (отв. ред.) и др. – М., 1989. – С. 27–38.
4. Іванілава, Н.Е. Структурно-семантические особенности эллиптических предложений во французском и английском языках: (на материале франкоязычных и англоязычных художественных произведений начала XX века); автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.19 / Н.Е. Іванілава; Рост. ин-т иностр. яз. – Нальчик, 2008. – 21 с.
5. Лиз, Р.Б. Построение номинализованных конструкций в турецком языке и проблема эллипсиса / Р.Б. Лиз // Новое в зарубежной лингвистике: сб. ст. / сост. А.Н. Барулина; общ. ред. А.Н. Кононова. – М., 1987. – Вып. 19: Проблемы современной тюркологии. – С. 311–323.
6. Лисоченко, Л.В. Высказывания с имплицитной семантикой: логич., языковой и прагмат. аспекты / Л.В. Лисоченко; отв. ред. Г.Ф. Гаврилова; Сев.-Кавк. науч. центр высш. шк. – Ростов н/Д: Изд-во Рост. ун-та, 1992. – 152 с.
7. Міхневіч, А.Я. Проблемы семантика-сінтаксічнага даследавання беларускай мовы / А.Я. Міхневіч. – Мінск: Навука і тэхніка, 1976. – 263 с.
8. Міхеев, А.В. Лингвистический статус эллипсиса в тексте: автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.19 / А.В. Міхеев; Моск. гос. пед. ин-т иностр. яз. – М., 1982. – 25 с.

9. Наумович А.Н. Присоединение и парцелляция как особый вид смысловой и синтаксической связи высказываний / А.Н. Наумович // Семантика языковых единиц: сб. науч. тр. / Мин. гос. пед. ин-т; ред. совет: М.Г. Булахов, А.П. Груцо, И.С. Козырев. – Минск, 1984. – С. 96–103.
10. Никитина, С.Е. О семантическом эллипсисе в предложных сочетаниях (к постановке вопроса) / С.Е. Никитина // Проблемы лингвистического анализа: фонология, грамматика, лексикология: сб. ст. / Акад. наук СССР, Ин-т языкознания; отв. ред. Э.А. Макаев. – М., 1966. – С. 140–146.
11. Соловьева, А.А. Сложные предложения с союзом «чем-тем» в современном русском языке: автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.01 / А.А. Соловьева; Куйбышев. гос. пед. ин-т. – Симферополь, 1959. – 23 с.
12. Хомский, Н. Аспекты теории синтаксиса: пер. с англ. / Н. Хомский; под ред. В.А. Звегинцева. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1972. – 259 с.
13. Chung, S. Sluicing and logical form / S. Chung, W.A. Ladusaw, J. M14. McCloskey // Natural Language Semantics. – 1995. – Vol. 3, № 3. – P. 239–282.
14. Elbourne, P. The semantics of ellipsis / P. Elbourne // Interdisciplinary studies on information structure. – Potsdam, 2005. – Vol. 3. – P. 63–109.
15. Fiengo, R. Indices and identity / R. Fiengo, R. May. – Cambridge; London: MIT Press, 1994. – XVII, 315 p.
16. Harma, J. Sur l'omission du verbe et sa recuperabilité en français / J. Harma // Actes du 9e Congrès des romanistes scandinaves, Helsinki, 13–17 aout 1984. – Helsinki, 1986. – P. 135–146.
17. Juzwa, U. The inflection of ellipsis and its antecedent – the minimalist account / J. Juzwa // Linguae Mundi. – 2005. – № 2. – S. 69–76. 23. Kehler, A. Anaphoric dependencies in ellipsis / A. Kehler, S. Shiber // Computational Linguistics. – 1997. – Vol. 23, № 3. – P. 457–466.
18. Lee, H.-Y. Ellipsen in Satzkoordinationen: syntaktische und semantische Untersuchungen in einer unifikationsbasierten Grammatik / H.-Y. Lee. – Frankfurt a Main [etc.]: Lang, 1999. – 198 S.
19. Uniszewska, A. The nature of linguistic processes determining the applicability of nominalizations applied to strings NP-COP-AP / A. Uniszewska // Glottodidactica. – 2001. – Vol. 29. – P. 139–147.
20. Velde, J.R. te Deriving coordinate symmetries: a phase-based approach integrating select, merge, copy and match / J.R. te Velde. – Amsterdam: Benjamins, 2005. – 385 p.
21. Winkler, S. Ellipsis and focus in generative grammar / S. Winkler. – Berlin; New York: Mouton de Gruyter, 2005. – IX, 295 p.

М.В. Шабовіч (Мінск, БДПУ)

АКАЗІЯНАЛЬНЫЯ СКЛАДАНА-НУЛЬСУФІКСАЛЬНЫЯ НАЗОЎНІКІ Ў БЕЛАРУСКІХ МАСТАЦКІХ ТЭКСТАХ 20–30-х гг. XX ст.

У беларускіх мастацкіх тэкстах 20–30-х гг. XX ст. дастаткова шырока прадстаўлены аказіянальныя назоўнікі, утварэння складана-нульсуфіксальным спосабам. Гэты такім словаўтварэнні ў якасці асноўных дэрывацыйных сродкаў выкарыстоўваецца адзіны галоўны слоўны націск і сістэма канчаткаў вытворнага слова [1, с.137]. У літаратурнай мове гэтым спосабам утвараюцца назоўнікі з апорным кампанентам – асновай дзеяслова або назоўніка. У беларускіх мастацкіх тэкстах названага перыяду адзначаны толькі аказіянальныя дэрываты з апорным дзеяслоўным кампанентам. Яны, як правіла, абазначаюць з’яву ці асобу, што характарызуецца дзеяннем, названым апорным кампанентам і канкрэтызаваным першай асновай. Структуру такіх назоўнікаў можна паказаць наступным чынам:

1) аснова назоўніка + інтэрфікс + -бой = складаны назоўнік з агульным значэннем з’явы: сэрцабой (ад «сэрца б’ецца»): *Я таго не ведаў, што ў сталёвым звоне сэрцабой жьццёвы радасней звініць* (В. Галіці); *цветабой* (ад «цвет б’ецца»): *Белай зарой дагарае ўначы п’яны дурны цветабой* (М. Танк); *...расцеітаюць сады ў гэты дурны цветабой* (М. Танк); *Гэта сьляцца белья краскі, цветабой вішнёвых садоў* (М. Машара); *Я бачу пад снежнаю маскаю ёнай цветабой і вясну* (М. Машара); *Пад дрэва сцелецца мяцеллю каштанаў пыльных цветабой* (М. Машара); *...спіш ты, пэўна, ў дрэме, майскі цветабой* (М. Машара); *Ў гэты майскі якраз цветабой з вішняком вецер ладзіў іржышча* (М. Васілёк);

2) прыслоўе + -бег = складаны назоўнік са значэннем дзеяння: шпаркабег (ад «шпарка бегач»): *Гараць дні, жьццём п’яныя дні, шпаркабег маразныя занік* (У. Хадыка);

3) аснова назоўніка + інтэрфікс + -брызг = складаны назоўнік са значэннем з’явы: іскрабрызг (ад «іскрамі брызгаць»): *Зной чулі іскрабрызг вясёлы дзіцячых звонкіх галасоў* (А. Жукоўскі);

4) аснова назоўніка + інтэрфікс + -вей = складаны назоўнік са значэннем з’явы: агнявей (ад «агнём веяць»): *Я бачу – вясны агнявей імчацца ў жытнёвы абшар...* (З. Астапенка); *буравей* (ад «бурай веяць», «вець як бура (як у буру)»): *З буравеем і холадам, з песняй сэрца музычнаю – паэтычная маладая і кананне трагічнае* (З. Астапенка); *Палі, хто не змог за буравеем патрапіць* (У. Хадыка); *веснавей* (ад «вясной веяць»): *Зараніць-веснавей маладою радаць ткуць* (А. Александровіч); *Веснавей заліліся грудзі...* (Я. Бобрык); *О, веснавей маладыя! Маёвы, і сёньня павады* (Я. Хмель); *ветравей* (ад «ветрам веє», «вецер веє»): *У зацішку з асакію ветравей варожыць* (П. Трус); *Над кубкам возера шліфавана-цукляным, пад ветравей міх росы багавіня ліней плакалі у хвалах сніх...* (П. Трус); *Ой, развейся, сум, у ветравей!* (А. Чэонак); *Над садамі пялёсткі павесіў [месяц] і пусціў ветравей па жытні* (Ю. Лявонны); *санцавей* (сонцавей) (ад «сонцам веяць»): *Хто хоча зьркім санцавей асветліць лік сэрца багоў?* (Ц. Гартны); *А я вазьму, вазьму касу я, – скашу б’яльнэ па санцавей* (П. Трус); *А ў сэрцы зорамі цвіце, красуе роскіт і заліваецца ў каралі санцавей* (П. Трус); *Вы вятрак-ружай санцавей уяце вянок жывых былін...* (П. Трус); *...праімчаліся дні-санцавей* (П. Трус); *І смяюцца кары вочы кветкай-санцавей...* (П. Трус); *Сяло схавалася ў тумане, латух на вішнях санцавей...* (П. Трус); *Хай нальецца душа санцавей* (П. Трус); *Там, санцавей дзе на жыта выпіў свой палкі пыл, спелая радаць імжыцца: сонца звязалі ў снапы!* (С. Дарожны); *З гэтай песняй паходам мы рушым сонцавей у цемры тварыць* (М. Машара); *... і словы ў песні санцавей бруаць, вірацца і пльвучу* (М. Машара); *Краіна светлых сонцавей, ірдістых раніц, срыбных рос...* (М. Машара); *Думкі маю – санцавей* (С. Ракіта);

5) аснова прыметніка (прыслоўе) + інтэрфікс (-) + -вей = складаны назоўнік са значэннем з’явы: цёплавей (ад «цёплым веяць», «цёпла веяць»): *...мерна і ціха паўзлі мяккія цёплавей водару і шапатліва лашчліся к жыту* (К. Губарэвіч); *ціхавей* (ад «ціхім веяць»): *Тады зялёна-разложыцца жытнёвыя перакаты асярочна слухалі адвечна-шапатліваю казку лежакрылых ціхавей...* (К. Губарэвіч); *Вы пакіньце, панурья дрэвы, свай сумлівы лістоў ціхавей* (А. Аляксеў);

6) аснова назоўніка + інтэрфікс + -звон = складаны назоўнік са значэннем з’явы: буразвон (ад «бура звініць»): *Мы прайшлі ў грывотным буразвоне Туркестанскія, Сібірскія франты* (Ю. Лявонны); *Чуцен крок ліхога буразвону...* (Ю. Лявонны); *спевазвон* (ад «спеў

ЗМЕСТ

УСТУПНАЕ СЛОВА.....	3
ПАЭТ ШМАТГРАННАГА ТАЛЕНТУ	5
ГІСТОРЫКА-ТЭАРЭТЫЧНЫЯ ПЫТАННІ ЛІТАРАТУРНАГА ПРАЦЭСУ Ў БЕЛАРУСІ.....	7
Адамовіч Г.Я. ЗНЕШНЯ І ЎНУТРАНЫЯ ЎПЛЫВЫ Ў ПАЭТЫЧНАЙ СПАДЧЫНЕ МАКСІМА ТАНКА	7
Аляшэвіч А.А. СУЧАСНАЯ ДРАМАТУРГІЯ ДЛЯ ДЗЯЦЕЙ: СЮЖЭТЫ, МАТЫВЫ, ВОБРАЗЫ.....	11
Аммон М.У. МІСТЫЧНАЯ ПРОЗА Ў СУЧАСНАЙ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ (на прыкладзе творчасці А. Казлова)	14
Барадзіна Г.Л. ТРАДЫЦЫІ ЯПОНСКАГА ВЕРШАСКЛАДАННЯ Ў ТВОРЧАЙ СПАДЧЫНЕ МАКСІМА ТАНКА І ІНШЫХ ПАЭТАЎ.....	16
Бароўская І.А. МАКСІМ ТАНК У СУЧАСНАЙ БЕЛАРУСКАЙ ПРАФЕСІЙНАЙ ПЕСЕННАЙ ЛІРЫЦЫ.....	18
Белая А.І. СІМВОЛІКА ВОБРАЗА ВАЎКА Ў ТВОРАХ МАСТАЦКАЙ ПРОЗЫ ПЕРШАЙ ТРЭЦІ ХХ ст.	20
Бельскі А.І. МАКСІМ ТАНК: ПАЭТЫЧНАЯ ФІЛАСОФІЯ ЗЯМЛІ	22
Борбат Т.І., Чмаравя М.І. «У ДУШЫ Я НЯСУ ГНЕЎ І ЖАЛЬБУ ЗЯМЛІ...»: ТЭМА ХАЛАКОСТА І СПАЛЕННЫХ ВЁСАК У БЕЛАРУСКАЙ І ІНШЫХ СЛАВЯНСКІХ ЛІТАРАТУРАХ.....	25
Весялуха М.М. УРБАНЫСТЫЧНЫЯ МАТЫВЫ Ў ПАЭЗІІ МАКСІМА ТАНКА 1930-х гг.	28
Воюш І.Д. ЛІТАРАТУРНЫЙ ЖУРНАЛ КАК ПРЭДВЕСТНІК ПЯВЛЕННЯ ГЕНДЕРНО ОРИЕНТИРОВАННЫХ ИЗДАНИЙ.....	30
Высварка Т.А. ТРАНСФАРМАЦЫЯ ВОБРАЗА К. КАЛІНОЎСКАГА Ў БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ	32
Ганчарова-Цынкевіч Т.У. ФАЛЬКЛОРНА-РАМАНТЫЧНАЯ ТЫПІЗАЦЫЯ Ў ТВОРАХ ЯНКІ КУПАЛЫ І МАКСІМА ТАНКА («Бандароўна» і «Ля волнішч начлежных»).....	35
Гарадніцкі Я.А. СЕМАНТЫКА І СІНТАКТЫКА ТАНКАЎСКАГА ВЕРШАВАНАГА ТЭКСТУ (да праблемы семіятычнага аналізу).....	37
Гаранін С.Л. НЕВЯДОМАЯ БІТВА ІЗЯСЛАВА ВАСІЛЬКАВІЧА З ЛІТВОЙ У «СЛОВЕ ПРА ПАХОД І ГАРАВЫ»: ГІСТАРЫЧНАЯ І МАСТАЦКАЯ АСНОВА ЭПІЗОДУ ПАЭМЫ.....	40

Гарбінскі Ю.У. ПЕРАД АБЛІЧЧАМ «БАНАЛЬНАСЦІ» ЗЛА: АСЭНСАВАННЕ ВАЙНЫ І ЛАГЕРНАЙ РЭЧАІСНАСЦІ Ў БЕЛАРУСКАЙ ВАЕННАЙ ПРОЗЕ ДРУГОЙ ПАЛОВЫ ХХ ст.	46
Герасімова Н.А. КОНЦЕПТ «ДУША» В ТЕКСТАХ РОМАНСОВ НА СТИХИ К. БАЛЬМОНТА.....	49
Гладкова Г.А. ЖАНР ІДЫЛІЎ Ў ТВОРЧАСЦІ І. БЫКОЎСКАГА	51
Глінская Л.І. ІНТЭРПРЭТАЦЫЯ ПРАБЛЕМЫ ДЗІЦЯЧАЙ АХВАРНАСЦІ Ў ЛІТАРАТУРЫ ПРА ВАЙНУ.....	54
Гоўзіч І.М. ТВОРЧАСЦЬ МАКСІМА ТАНКА: ЭТЫКА-ФІЛАСОФСКІЯ АРЫЕНЦЫРЫ	56
Грамадчанка Т.К. ІНТЭРТЭКСТУАЛЬНАСЦЬ У ЛІРЫЦЫ МАКСІМА ТАНКА	58
Góga J. «SZEWCY» PRÓBA REINTEPRETACJI Z PUNKTU WIDZENIA «ROSYJSKOŚCI»	61
Гурская А.С. КАНЦЭПЦЫЯ СВАБОДЫ У ПАЭЗІІ АНАТОЛЯ СЫСА	63
Дадонава Н.А. ВАЙНА РАЧЫ МА ДЗЯЦЕЙ У БЕЛАРУСКАЙ ПРОЗЕ ХХ ст. (на прыкладзе творчасці В. Казько)	66
Дудзінская Д.Т. ТЭОРЫЯ ЦЫВІЛІЗАЦЫІ І БЕЛАРУСКАЕ ЛІТАРАТУРАЗНАЎСТВА.....	68
Жардзецкая Л.У. МАСТАЦКАЯ ФУНКЦЫЯ ПЕЙЗАЖУ Ў ПАЭМАХ ЯКУБА КОЛАСА «РЫБАКОВА ПАТА» МАКСІМА ТАНКА «НАРАЧ».....	72
Зяліц Ч.В. КАТАЛІСТЫЧНЫЯ МАТЫВЫ Ў ПАЭЗІІ АЛЕСЯ ПІСЬМЯНКОВА.....	75
Ільініна Л.Р. МАСТАЦКІЯ ПОШУКІ Ў СУЧАСНАЙ БЕЛАРУСКАЙ ДРАМАТУРГІІ: КАНЦЫПТЫ І ХАРАКТАРЫ	77
Ермаковіч К.А. МАСТАЦКІ ТЭКСТ ЯК СУКУПНАСЦЬ ЧЫТАЦКІХ АЦЭНАК.....	80
Калядка С.У. НЕКАТОРЫЯ СТАРОНКІ «ЛІСТКОЎ КАЛЕНДАРА» МАКСІМА ТАНКА: ПРАЗ ПРЫЗМУ АРХІЎНЫХ ДАКУМЕНТАЎ	82
Козіч В.І. ПРАБЛЕМЫ ВЫКЛАДАННЯ ТВОРЧАСЦІ МАКСІМА ТАНКА: СУЧАСНАЯ РЭЦЭПЦЫЯ.....	85
Курыленка Г.М. СПАВЯДАЛЬНЫЯ МАТЫВЫ БЕЛАРУСКАЙ ЛІРЫКІ.....	86
Логвін Т.М. «ПРОСТАЕ ШЧАСЦЕ ЛЮДСКОЕ...» (паводле апавяданняў В. Гігевіча)	89
Леська Л.П. ПАЭТЫКА СМУТКУ Ў МАСТАЦКІМ СВЕЦЕ ЯНА БАШЧЭЎСКАГА	91
Ліс А.С. ДЗЭННІК ЯК ВАЖНАЯ ІНФАРМАЦЫЙНАЯ КРЫНІЦА ПРА СТАНАЎЛЕННЕ ТВОРЧАЙ АСОБЫ (на матэрыяле «Лісткаў календара» Максіма Танка).....	94
Лугоўскі А.І. ПЫТАННІ НАРОДНАЙ ПЕДАГОГІКІ Ў ПАЭЗІІ МАКСІМА ТАНКА	99
Лявонава П.І. ПРА НЕКАТОРЫЯ ПРАБЛЕМЫ АНАЛІЗУ ТЭКСТАЎ МАКСІМА ТАНКА.....	102
Макарава А.В. «РАДАСЦЬ СУСТРЭЧЫ»: МАТЫЎ СПАТКАННЯ Ў ТВОРЧАСЦІ ЁГНА ВОЛЬФГАНГА ГЕТЭ, РОБЕРТА БЭРНСА І МАКСІМА ТАНКА.....	104

Макаранка Т.Л. МАКСІМ ТАНК – ЯКУБУ КОЛАСУ: АЎТОГРАФЫ, ДАРЧЫЯ НАДПІСЫ, ПРЫСВЯЧЭННІ.....	106
Макарэвіч К.Т. ФІЛАСОФСКІЯ МАТЫВЫ Ў ЛІРЫЦЫ НІНЫ МАЦЯШ.....	109
Мельнік А.М. ПРЫРОДАЦЭНТРЫЧНЫ ХАРАКТАР БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ.....	111
Мельнікова Т.Н. ТИП ОБЫВАТЕЛЬСКОГО СОЗНАНИЯ В САТИРИЧЕСКИХ РАССКАЗАХ А. ЧЕХОВА, М. ЗОЦЕНКО, А. МРЫЯ.....	113
Мікуліч М.У. СІСТЭМНЫЯ АСНОВЫ РЭВАЛЮЦЫЙНАЙ РАМАНТЫЧНАЙ ЛІНІІ ЗАХОДНЕБЕЛАРУСКАЙ ПАЗЭІІ.....	116
Міхайлова Е.В. ОБРАЗ ЛИРНИКА В ПОЭТИЧЕСКИХ ПРОИЗВЕДЕНИЯХ Я. КУПАЛЫ, А. ГАРУНА И П. ТРУСА.....	118
Мішчанчук М.І. СТЫЛЬ МАКСІМА ТАНКА: КАНТЭКСТУАЛЬНЫ АСПЕКТ.....	121
Нестерович Т.И. НЕТРАДИЦИОННЫЕ ПРИЕМЫ АНАЛИЗА ХУДОЖЕСТВЕННОГО ТЕКСТА (пьеса «Бесприданница» А. Островского).....	124
Несцяровіч В.Б. БЕЛАРУСКАЯ ДРАМАТУРГІЯ Ў КАНТЭКСЦЕ ЧАСУ: ЖАНРАВЫ АСПЕКТ.....	125
Нуждзіна Т.С. ХРЫСЦІЯНСКІЯ МАТЫВЫ І ВОБРАЗЫ Ў ПАЗЭІІ ЯЎГЕНІ ЯНІШЧЫЦ.....	129
Падліпская З.І. ВОБРАЗЫ-СІМВАЛЫ Ў ПАЗЭІІ РАІСЫ БАРАВІКОВАЙ І ЯЎГЕНІ ЯНІШЧЫЦ.....	131
Петрушкевіч А.М. МАСТАЦКАЕ АСЭНСАВАННЕ ТРАГЕДЫІ ВАЙНЫ Ў ЗБОРНІКУ НАВЕЛ ЗОФІ НАЛКОЎСКАЙ «МЕДАЛЬЁНЫ».....	135
Плаўсюк Г.І. ДЫЯЛЕКТЫКА ЖЫЦЦЁВАЙ І МАСТАЦКАЙ ПРАЎДЫ Ў АСЭНСАВАННІ ТРАГІЧНЫХ СТАРОНАК ВАЙНЫ.....	137
Скакоўская А.У. КАНТЭКСТУАЛЬНАЕ ВЫВУЧЭННЕ МАСТАЦКАГА ТВОРА ЯК СРОДАК ФАРМІРАВАННЯ ДЫЯЛАГІЧНАЙ СВЯДОМАСЦІ АСОБЫ.....	139
Сычова С.А. ВЫЯЎЛЕННЕ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СВЕТАПОГЛЯДУ Ў ТВОРЧАСЦІ СУЧАСНЫХ БЕЛАРУСКІХ ПІСЬМЕННІКАЎ.....	141
Таркан Н.Е. ГОРОДСКОЙ ТОПОС В ПОЭЗИИ Н. ГУМИЛЁВА И О. МАНДЕЛЬШТАМА.....	144
Тарасава Т.М. ІНТЭРТЭКСТ У АЎТАБІЯГРАФІЧНЫХ ТВОРАХ (Максім Танк, Аляксей Адамовіч, Янка Брыль).....	145
Тавгень Н.М. МОТИВ БЕЗУМИЯ В РОМАНЕ М.А. БУЛГАКОВА «МАСТЕР И МАРГРИТА».....	147,
Тычко Г.К. ДАВЕРАСНЕЎСКАЯ ТВОРЧАСЦЬ МАКСІМА ТАНКА Ў КАНТЭКСЦЕ ЭСТЭТЫЧНЫХ ПОШУКАЎ СЛАВЯНСКАЙ ПАЗЭІІ.....	150
Тычына С.М. ПЕРАТВАРЭННЕ Ў ЗВЕРА ЯК МАСТАЦКІ ПРЫЁМ У АПАВЯДАННІ Я. БАРШЧЭЎСКАГА «ВАЎКАЛАК».....	155
Фіцнер Т.А. БЕЛАРУСКАЯ ЖАНОЧАЯ ПРОЗА НА МЯЖЫ ТЫСЯЧАГОДДЗЯЎ.....	157

Хоміч Т.П. ІДЭЯ НЕЎМІРУЧАСЦІ І МІФАПАЭТЫЧНЫЯ ТРАДЫЦЫІ Ў ТВОРЧАСЦІ АЛЯКСЕЯ ПЫСІНА.....	159
Чарнякевіч Ц.В. З ГІСТОРЫІ АЙЧЫННАЙ ФІЛАЛОГІІ: КАНЦЭПЦЫЯ МЕТАДАЛОГІІ ЛІТАРАТУРАЗНАЎСТВА А. ВАЗНЯСЕНСКАГА.....	162
Чарняўская І.С. ЦЫКЛ ВЕРШАЎ ЛЕАНІДА ДРАНЬКО-МАЙСЮКА «МАЕЎ ЦУДОЎНАЙ А.»: ЭВАЛЮЦЫЯ ІНТЫМНАГА ПАЧУЦЦЯ.....	164
Юстинская Г.М. ПРОБЛЕМЫ ОБУЧЕНИЯ АНАЛИЗУ ХУДОЖЕСТВЕННОГО ПРОИЗВЕДЕНИЯ УЧАЩИХСЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ.....	166
АКТУАЛЬНЫЯ ПРАБЛЕМЫ ЛІНГВІСТЫКІ.....	169
Аляшкевіч Т.А. СПЕЦЫФІКА ФАКЕТЫЧНАГА ЎЗРОЎНЮ ПАЭТЫЧНАЙ МОВЫ.....	169
Аўчынікава Г.У. СУФІКСАЛЬНЫЯ НАЙМЕННІ АСОБЫ Ў ГАЛІНЕ ПОБЫТАВЫХ І САЦЫЯЛЬНЫХ ПАСПУГ У БЕЛАРУСКАЙ, РУСКАЙ І ПОЛЬСКАЙ МОВАХ.....	171
Барысенка Р.А., Тураўская Л.В. ВЫКАРЫСТАННЕ ДЗЕЯСЛОЎНАЙ СІНАНІМІІ Ў ПАЭТЫЧНЫХ ТВОРАХ С. ГРАХОЎСКАГА.....	173
Борысевіч А.В. ФОРМА І ЗМЕСТ ЭЛЕМЕНТАЎ РЭФЕРАТЫЎНАГА ПЕРАКЛАДУ Ў БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ: Ф. СКАРЫНЫ: АРЫГІНАЛЬНЫЯ ЦІ ЗАПАЗЫЧАНЫЯ?.....	176
Берднік С.К., Бабровіч Т.С. НАЗВЫ ПАМЯШКАННЯЎ У ЖЫЛЫХ ПАБУДОВАХ У СУЧАСНАЙ БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ.....	178
Буркова О.М. ПЕРЕВОД КАК ОБЪЕКТ МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАЦИИ.....	180
Буховец С.К. УЧЕБНО-НАУЧНЫЙ ТЕКСТ НА УРОКАХ РУССКОГО ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО.....	183
Дзятко Д.В. ДА ПРАБЛЕМЫ ТЫПАЛАГІЗАЦЫІ ЛІНГВІСТЫЧНЫХ СЛОЎНІКАЎ.....	185
Кавальчук А.І. СЕМАНТЫЧНЫЯ ПЕРААСЭНСАВАННІ Ў СКЛАДЗЕ ДЫЯЛЕКТНАЙ ЭКСПРЭСІЎНА-АЦЭНКАВАЙ ЛЕКСІКІ СА ЗНАЧЭННЕМ АСОБЫ.....	187
Канановіч А.В. СЕМАНТЫЧНЫЯ АСАБЛІВАСЦІ ЛЕКСЕМ <i>АГОЊ</i> І <i>СОНЦА</i> Ў ПАЭТЫЧНЫХ ТЭКСТАХ АНАТОЛЯ СЫСА.....	190
Кожемяченко Е.В. НАЦИОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНЫЙ КОМПОНЕНТ В ПОЭЗИИ М. ЦВЕТАЕВОЙ.....	193
Красюк У.Ф. ПРАБЛЕМА ІДЭНТЫЧНАСЦІ МОВЫ ЯК САЦЫЯЛЬНАЯ ПРАБЛЕМА: БЕЛАРУСЬ У XVI–XVII стст.....	195
Кругалевіч М.М., Шумчык Ф.С. НЕКАТОРЫЯ ПРАБЛЕМЫ СЛОВАЎТВАРАЛЬНАЙ АМАНІМІІ.....	197
Кудреватых И.П. ЯЗЫК СМИ В ЗЕРКАЛЕ ДЕЙСТВИТЕЛЬНОСТИ.....	201
Лаўшук Д.А. СУПАСТАЎЛЯЛЬНЫ АНАЛІЗ НАЙМЕННЯЎ-КАМПАЗІТАЎ У СЕЛЬСКАГА СПАДАРЧАЙ ЛЕКСІЦЫ БЕЛАРУСКАЙ І БАЛГАРСКАЙ МОЎ.....	203

Лобань Н.П. ЛЕКSIKA З КАНАТАЦЫЙНЫМ ЗНАЧЭННЕМ (тэматычныя і лексіка-семантычныя групы дзеясловаў)	204
Надумович Л.М. МНОЖЕСТВЕННОСТЬ МОТИВАЦИИ СЛОВ СО СЛОЖНОЙ ОСНОВОЙ В ИСТОРИИ РУССКОГО ЯЗЫКА (на материале слов с начальным <i>благо-, добро-</i>)	207
Палашкевіч С.У. БЕЛАРУСКІЯ СЛОЎНІКІ ЯК КРЫНІЦА ДАСЛЕДАВАННЯ ОНІМНАЙ ЛЕКSIKI	208
Паляшчук Н.В. ФРАЗЕАЛАГІЗМ БИТИ ЧОЛОМЪ У ФАРМУЛЯРЫ ДАКУМЕНТАЎ «КНІГІ ЗАПІСАЎ» (1522–1552)	211
Памазенка Т.Л. ДАСЛЕДАВАННЕ КАМП'ЮТЭРНЫХ І КОРПУСНЫХ ТЭХНАЛОГІЙ У ТЭАРЭТЫЧНАЙ ЛЕКSIKAГРАФІІ	213
Пятровіч Д.Л. АКАЗІЯНАЛЬНЫЯ ПРЫМЕТНІКІ Ў ПАЭЗІІ МІКОЛЫ ШАБОВІЧА	217
Рагаўцова А.В. НЕЎЖЫВАЛЬНЫЯ ПА-ЗА ФРАЗЕАЛАГІЗМАМІ ЗАПАЗЫЧАНЫЯ НАЗОЎНІКІ	219
Рагаўцоў В.І. ВЕРБАЛЬНЫЯ СРОДКІ КАМІЧНАГА Ў ВАРЫАНТАХ ДРАМЫ «ЦАР МАКСІМІЛЯН»	221
Ржавуцкая М.С., Мароз С.С. ГЕНЕРАЛІЗАЦЫЯ ЯК ТЫП ЛЕКSIЧНЫХ ТРАНСФАРМАЦЫЙ ПРЫ ПЕРАКЛАДЗЕ МАСТАЦКАГА ТЭКСТУ	224
Русац В.У. ПРА СУТНАСЦЬ ЛІНГВІСТЫЧНАЙ КАТЭГОРЫІ ЭКСПРЭСІЎНАСЦІ	226
Міхайлаў П.А., Руц К.Ф. НАЦІСКНЫ ВАКАЛІЗМ АДНОЙ ПАЛЕСКАЙ ГАВОРКІ (вёска Беражное Столінскага раёна)	228
Сідарчук А.А. МЕТАФАРА ЯК СРОДАК ВЫРАЖЭННЯ АЦЭНКІ (на матэрыяле асабовых субстантываў беларускай і нямецкай моў)	230
Томчык Д.С. ФОРМЫ ПРОСЬБЫ ПРАБАЧЭННЯ ЯК СПАСАБЫ ПАДТРЫМАННЯ КАНТАКТУ ПАМІЖ СУРАЗМОЎЦАМІ	232
Урбан В.В. АЦЭНАЧНЫЯ ДЭРЫВАТЫ З ФАРМАНТАМІ -УС, -УСЬ (-ЮСЬ), -УС-Я (-ЮС-Я) У ДЫАЛЕКТНАЙ МОВЕ	234
Фацеева С.І. НАЦЫЯНАЛЬНЫЯ ЭТАЛОНЫ Ў БЕЛАРУСКІХ НАРОДНЫХ ПАРАЎНАННЯХ	236
Чайка Н.У. СЕМАНТЫКА КАНСТРУКЦЫЙ З ЭЛІПCІСАМ ДЗЕЯСЛОВА	239
Шабовіч М.В. АКАЗІЯНАЛЬНЫЯ СКЛАДАНА-НУЛЬСУФІКСАЛЬНЫЯ НАЗОЎНІКІ У БЕЛАРУСКІХ МАСТАЦКІХ ТЭКСТАХ 20–30-х гг. XX ст.	242
Шавель В.М. СТЫЛІСТЫЧНАЯ ХАРАКТАРЫСТЫКА І СПАЛУЧАЛЬНЫЯ МАГЧЫМАСЦІ СЛОВА Ў ІНШАМОЎНА-БЕЛАРУСКІХ СЛОЎНІКАХ	245
Шахнюк А.З. ОБРАЗ ЖЕНЩИНЫ В БЕЛОРУССКИХ ПОВЕЯХ	247
Шульга Н.У. STUMBLING BLOCKS IN INTERCULTURAL COMMUNICATION BETWEEN MEXICANS AND NORTH AMERICANS	249

Шульман А.У. РОЛЯ ЭПІТЭТАЎ У ПАЭТЫЧНЫХ ТЭКСТАХ АБ МІНСКУ	251
Шумчык В.Ф. ЛЕКSIKA-СЕМАНТЫЧНАЯ ПАРАДЫГМА ДЗЕЯСЛОЎНЫХ ПАРАЎНАННЯЎ ТЭМАТЫЧНАЙ ГРУПЫ «ЗРОКАВЫЯ АСАЦЫЯЦЫІ»	253
Шумчык Ф.С., Круталевіч М.М. ПРАБЛЕМА ГЕНЕЗІСУ СЛАВЯН У СУЧАСНАЙ СЛАВІСТЫЦЫ	256
Юдзянкова Г.В. УЛАСНАЕ ІМЯ Ў ТВОРАХ БЕЛАРУСКІХ ПІСЬМЕННІКАЎ ДРУГОЙ ПАЛОВЫ XIX ст.	258
Юй Юань. РЕЧЕВОЙ ЭТИКЕТ В АСПЕКТЕ СОВРЕМЕННЫХ ПРОБЛЕМ НАЦИОНАЛЬНОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ	260
ТРАДЫЦЫІ І НАВАЦЫІ Ў КУЛЬТУРЫ	262
Ван Саодань. САМОБЫТНОСТЬ АКРОБАТИЧЕСКИХ ЖАНРОВ КИТАЙСКОГО ЦИРКА	262
Вараб'ёў В.П. ПРАФЕСІЙНЫ МЕНТАЛІТЭТ ЖУРНАЛІСТА	264
Герасимович О. ОСВЕЩЕНИЕ КС-ФИЛКТОВ В СМИ	266
Головницкая Г.Е. АСИМЕТРИЯ ИНТЕРСУБЪЕКТИВНОСТИ КАК УСЛОВИЕ СМЫСЛОТВОРЧЕСТВА	267
Доброродный Д.Г. КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВАНИЯ ФОРМИРОВАНИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ	270
Ли Эр-Эн. СООТНОШЕНИЕ СПЕЦИФИКИ КИТАЙСКОГО ЯЗЫКА И ВОКАЛЬНОГО ИСКУССТВА	272
Линь Лян. ПЕСНЯ КАК ОДИН ИЗ ВЕДУЩИХ ЖАНРОВ КИТАЙСКОЙ ХОРОВОЙ МУЗЫКИ	274
Мартынова О.М. НЕМЕЦКИЙ ШКОЛЬНЫЙ ТЕАТР И ТРАДИЦИИ ФАСТНАХТШПИЛЯ	276
Снапкоўская С.В., Іўчанка В.М. ЭСТЭТЫЧНАЯ ПАРАДЫГМА КУЛЬТУРАЛАГІЧНАЙ ПЕРСАНАЛОГІІ Ў ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНЫМ ПРАЦЭСЕ БЕЛАРУСІ	279
Трафілаў С.С. ТЫПЫ МІЖКУЛЬТУРНЫХ КАНТАКТАЎ НА СТАРОНКАХ ГАЗЕТЫ «КУЛЬТУРА»	282
Чжан Бинь. ВОПЛОЩЕНИЕ ОСОБЕННОСТЕЙ НАЦИОНАЛЬНОГО МЕНТАЛИТЕТА В ОБРАЗЕ МУ-ЛАНЬ – ГЕРОИНИ СОВРЕМЕННОЙ КИТАЙСКОЙ ОПЕРЫ	283